

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS SHELACH • MAAMAR 14

אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כו'

“I am Havayah your G-d, who brought you
out of the land of Egypt” (Numbers 15:41)

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/shelach/14/

1 אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כו'. אני ה' אלקיכם. הנה ארז"ל בכל מקום שנאמר אני ה' פ"י אני הוא שנאמן לשלם שכר.

"I am Havayah your G-d, who brought you out of the land of Egypt," etc. "I am Havayah your G-d." Now, our Sages, of blessed memory, said that wherever it says "I am Havayah," the meaning is: "I am He who is faithful to pay reward."

ולחבין ענין הכפל שכפל לומר ב' פעמים אני הו"י כו' ועוד מפני מה לא נזכר זה רק בציצית.

And [we need] to understand the matter of the doubling, that it doubles, saying "I am Havayah" twice, etc.; and further, why this is mentioned only regarding tzitzis.

אך הנה כתיב היום לעשותם היינו היום בעוה"ז ולמחר לקבל שכרם היינו בג"ע ותחיית המתים ועיקר קיבול השכר הוא לזמן התחייה.

However, it is written, "Today, to do them": that is, today, in this world; "and tomorrow, to receive their reward": that is, in Gan Eden and at the Resurrection of the Dead. And the main receiving of the reward is at the time of the Resurrection.

2 וצ"ל מהו השכר והגמול שהנשמות היושבים בג"ע ומתענגים על ה' כמו נשמות האבות אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן וכיוצא בהם במה שיצטרכו להתלבש בגופים ולחיות ע"פ האדמה.

And we must understand: what is the reward and recompense for the souls who sit in Gan Eden and delight in G-d, such as the souls of the Patriarchs Avraham, Yitzchak and Yaakov, of Moshe and Aharon, and those like them, in their having to be clothed in bodies and to live upon the face of the earth?

גם מפני מה יש חילוקי מדרגות ג"ע עליון וג"ע תחתון ויש כמה עליות עילוי אחר עילוי ותחיית המתים הוא בשוה לכל ישראל כמאמרם כל

Also: why are there distinctions of level, the upper Gan Eden and the lower Gan Eden, and several ascents, one elevation after another, while the Resurrection of the Dead is the same for all Israel, as [the Sages] said, "All

ישראל יש להם חלק לעוה"ב רק ואלו שאין להם חלק כו' הכופר בתח"ה מדה כנגד מדה הוא כפר כו'.

Israel have a share in the World to Come," except "and these are the ones who have no share," etc., "one who denies the Resurrection of the Dead": measure for measure, "he denied," etc.

3 והנה בברכת המצות תיקנו לומר אשר קדשנו במצותיו כו' פי' אשר הוא לשון תענוג ואושר

Now, in the blessing over the mitzvos [the Sages] instituted that we say, "Who (asher) has sanctified us with His commandments," etc. The meaning: asher is a term for delight and happiness (osher),

וכמו באשרי כו' והוא מקור המצות שמשם הם נמשכים [ועמ"ש מזה בד"ה ואהיה אצלו אמן].

as in "In my happiness (be'oshri)," etc. And it is the source of the mitzvos, from which they are drawn. [And see what is written about this in the discourse beginning "And I was beside Him as a nursling."]

והענין כי הנה התענוג נמצא בכל גשמיות שבעולם השפל וכמו שאנו רואים שיש בחי' תענוג בכל חושי הנפש ראייה שמיעה ריח דבור וכמה מיני תענוגים יש בראיה מצוירים ומראות כו'

The explanation is this: delight is found in all the physicality of the lowly world, as we see that there is the quality of delight in all the senses of the soul: sight, hearing, smell, speech; and how many kinds of delight there are in sight, from pictures and sights, etc.;

וכן בשמיעה מקול ערב כו' וכן חוש הטעם חיך יטעם אוכל כו' מתוק הוא לנפש וכה"ג יש בחי' תענוג בכל חומר הגשמי שבעולם והוא בחי' פסולת התענוג העליון

and likewise in hearing, from a pleasant voice, etc.; and likewise the sense of taste: "the palate tastes food," etc., "sweet to the soul." And in this way there is the quality of delight in all the physical matter in the world; and it is the level of the refuse of the supernal delight.

והנה באמת בחינת התענוג הגשמי הוא נמשך מבחי' התענוג הרוחני ע"ד מארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו'

Now in truth, the level of physical delight is drawn from the level of spiritual delight, in the manner of the saying of our Sages, of blessed memory: "There is no blade of grass below that does not have a constellation (mazal) above," etc.

והרי מתיקת העשב נמשך ונולד מן המזל המכהו ומגדלו ובאמת הוא רק פסולת מתענוג אלקות שהנשמות נהנין ומתענגין מזיו השכינה שהוא נפלא כו'

Thus the sweetness of the grass is drawn and born from the constellation that strikes it and makes it grow. And in truth it is only refuse from the delight of G-dliness, by which the souls enjoy and delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence), which is wondrous, etc.

כי העוה"ז הוא עולם השפל שהאלקות הוא בהעלם והסתר גדול עד"מ קליפת הפרי שמסתרת לפרי כך העוה"ז ומלואו מסתיר חיות אלקי ונראה הכל ליש ודבר.

For this world is the lowly world, where G-dliness is in great hiddenness and concealment, by way of analogy, like the peel of a fruit, which conceals the fruit. So this world and all that fills it conceal the G-dly life-force, and everything appears to be an existence and a thing [in its own right].

4 וע"כ לעתיד לבא כתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכתיב ג"כ השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה ועל שמים דכעת כתיב כי שמים כעשן נמלחו כו

Therefore, of the Time to Come it is written, "And I will remove the spirit of impurity from the land"; and it is also written, "the new heavens and the new earth that I make"; and of the heavens of the present it is written, "For the heavens shall vanish like smoke," etc.

וכל בחי' התענוג שבו הוא מבחי' פסולת התענוג העליון כנ"ל והוא מה שארז"ל (פ"ק דתענית ד"י ע"א)

And all the delight in it is from the level of the refuse of the supernal delight, as mentioned above. And this is what our Sages, of blessed memory, said (in the first chapter of Taanis, folio 10a):

ח"ל שותה מתמצית א"י וזהו מ"ש וכל קרבי את שם קדשו כו (בתלים ס"י ק"ג)

"[What is] outside the Land drinks from the residue of the Land of Israel." And this is [the meaning of] what is written, "and all my innards [bless] His holy Name," etc. (in Psalms, chapter 103).

והיינו שיש מלאכים הנק' קרביים שמבררים השפעת התענוג ועד"מ הקרביים באדם שבהם יתברר המאכל והמוכחר שנתברר נעשה ממנו דם בלב ומחיה את הגוף והפסולת נדחה לחוץ ככה למעלה

That is, there are angels called "innards," who sift the flow of delight. By way of analogy, the innards in a person, in which the food is sifted: from the choice part that has been sifted out, blood is made in the heart, and it gives life to the body, while the refuse is pushed outside. So too above,

יש מלאכים המבררי' השפעת התענוג הפנימי נמשך בג"ע והפסולת נמשך ע"י השתלשלות בהמזלות ומשתלשל למטה להתלבש בענינים גשמיים כסף וזהב כו וזהו שנאמר יאר ה' פניו אליך כו היינו מפנימיות תענוג עליון שמאיר בתורה ומצות.

there are angels who sift the flow of delight: the inner [part] is drawn into Gan Eden, and the refuse is drawn, by a chain of descent (hishtalshelus), into the constellations, and descends further below to be clothed in physical things, silver and gold, etc. And this is what is said, "May Havayah make His face shine to you," etc.: that is, from the inner dimension (pnimiyus) of the supernal delight, which shines in Torah and mitzvos.

5 ועיין מענין וכל קרבי בזח"א לך לך דפ"ז ע"א ובפרדס ערך קרביים, וזהו שארז"ל ברי עקיבא כשראה כרך גדול של רומי מלאי כל טוב

And see on the matter of “and all my innards” in the Zohar, Part I, Lech Lecha, folio 87a, and in the Pardes, under the entry “Innards.” And this is what our Sages, of blessed memory, said of Rabbi Akiva: when he saw the great city of Rome full of every good thing

ובשלוה גדולה שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה כו' כי מזה דוקא יכולים להכיר איך שלגדולתו אין חקר ממש

and in great tranquility, he laughed and said, “If for those who transgress His will it is so, for those who do His will, how much more so!” etc. For from this specifically one can recognize how truly “His greatness is unsearchable”:

כי אם פסולת תענוג עליון שירד ונפל בקליפות הוא גדול כ"כ על אחת כו"כ לעושי רצונו פנימיות תענוג העליון המאיר בתורה ומצות שהוא רב ועצום כו' [ועמ"ש ע"פ וישב יעקב וע"פ ויהי בשלח פרעה].

for if the refuse of the supernal delight, which descended and fell into the kelipos (husks), is so great, how much more so for those who do His will: the inner dimension of the supernal delight, which shines in Torah and mitzvos, which is vast and mighty, etc. [And see what is written on the verse “And Yaakov settled,” and on the verse “And it came to pass, when Pharaoh sent out.”]

אך מה שאפשר להן להגיע יניקה ושפע מתענוג העליון לעוברי רצונו ית' ויהיה איך שיהיה אפילו מפסולת תענוג שבו הוא כמאמר שלמה המלך ע"ה שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך.

But that it is possible for nurture and bounty from the supernal delight to reach them, those who transgress His will, may He be blessed, be it however it may, even from the refuse of the delight within it, is as King Shlomo, peace be upon him, said: “The spider grasps with [its] hands, yet it is in the king’s palaces.”

6 ועיין ברבות פ' תולדות ס"פ ס"ו. כחשכה כאורה ותכלית ירידה זו הוא כמ"ש כיתרון האור מן החשך דוקא [ע' בזהר ס"פ תצוה דקפ"ז סע"א ובפ' תזריע דמ"ז ע"ב].

And see in the [Midrash] Rabbah, Parshas Toldos, at the end of section 66. “As the darkness, so the light.” And the purpose of this descent is as it is written, “as the advantage of light from darkness,” specifically. [See in the Zohar, at the end of Parshas Tetzaveh, folio 187, end of side a, and in Parshas Tazria, folio 47b.]

והיינו ע"ד מארז"ל בכל לבבך בשני יצריך וכמארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין כו' כי מן ההיפוך דוקא עדי"מ שמתחלה נהנה מתענוגי עוה"ז תהיה אח"כ הצעקה יותר גדולה בחילא יתיר

And this is in the manner of the saying of our Sages, of blessed memory, “‘With all your heart’: with both your inclinations,” and as our Sages, of blessed memory, said, “In the place where baalei teshuvah (those who return) stand,” etc. For it is from the opposite specifically: for example, when at first one took pleasure in the delights of this world, afterwards the outcry will be greater, “with greater strength,”

והוא בחי' מאדך בלי גבול וז"ש נפשי אויתך בלילה בעוה"ז שדומה ללילה בחי' חושך משם יהיה יתרון אור בבחי' אהבה רבה הנ"ל [וגם כמ"ש במ"א שיש שני מיני תענוג לפני המלך. האחד בעשיית המצות.

and it is the level of “[with all] your might” (me’odecha), without limit. And this is [the meaning of] what is written, “My soul, I have desired You in the night”: in this world, which is likened to night, the level of darkness; from there will come an advantage of light, in the level of the great love mentioned above. [And also, as is explained elsewhere, that there are two kinds of delight before the King. The first is in the doing of the mitzvos.

7 והשני כשרואה את בנו בא מרחוק שיש זמן רב אשר לא ראהו וכראות המלך את בנו נתמלא חדוה ותענוג וכך הנמשל בענין התשובה כו'

The second is when he sees his son coming from afar, whom he has not seen for a long time; and when the king sees his son, he is filled with joy and delight. And so is the analogue, in the matter of teshuvah (return), etc.

ע"ש ועדי"ז הוא ענין ירידת התענוג עליון למטה בשבה"כ שמוזה יומשך אח"כ בחינת התענוג השני ע"י התשובה כו'

See there. And in the same way is the matter of the descent of the supernal delight below in the shattering of the vessels, so that from this the level of the second delight will afterwards be drawn, through teshuvah, etc.

וזהו ירידה צורך עליה] ולמעלה ג"כ האופנים ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים הרי סבת הרעש הזה של האופנים הוא דייקא מצד הסתר האלקות משא"כ השרפים דאימא מקננא בכורסיא כו'

And this is a descent for the sake of an ascent.] And above as well, "the Ofanim, with a great noise, raise themselves opposite the Seraphim." Thus the cause of this noise of the Ofanim is specifically the concealment of G-dliness. This is not so with the Seraphim, for "Imma (Binah) nests in the Throne," etc.,

שהוא בחי' גילוי אור א"ס המתגלה להיות מושג בעולם הבריאה ושם מעמד השרפים וע"כ הם עומדים בלי רעש ואומרים קדוש שמשגיגים איך

which is the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) that is revealed so as to be grasped in the World of Beriah (Creation), and there is the station of the Seraphim. Therefore they stand without noise and say "Holy," for they grasp how

שהוא ית' קדוש ומובדל כמ"ש אני הוי' לא שניתני שאין שינוי בעצמותו כלל בין קודם בריאת העולם ובין לאחר בריאת העולם לפי שמקור חיות כל העולמות הוא

He, may He be blessed, is holy and set apart, as it is written, "I, Havayah, have not changed": there is no change at all in His essence between before the creation of the world and after the creation of the world, because the source of the life-force of all the worlds is

רק הארה ממנו בלבד ונקי אור א"ס עד"מ אור השמש שאינו פועל שינוי כלל כו'

only a radiance from Him, no more, and it is called the Infinite Light; by way of analogy, the light of the sun, which brings about no change at all, etc.

ומ"ש בספרים כח הפועל בנפעל כו' הוא למטה בבחי' עשי' שנקי פעול כידוע [וכמ"ש במ"ח ובסידור האריז"ל בפ"י וידע כל פעול

And what is written in the books, "the power of the Maker is in the made," etc., applies below, in the level of Asiyah (Action), which is called "made" (pa'ul), as is known. [And as is written in Mishnas Chassidim and in the Siddur of the Arizal, in the explanation of "And let everything that has been made know

כי אתה פעלתו בתפלת ר"ה ועמ"ש כפ' יתרו בד"ה כחדש השלישי בפ"י על כל שבח מעשה ידיך].

that You made it," in the Rosh HaShanah prayer; and see what is written in Parshas Yisro, in the discourse beginning "In the third month," in the explanation of "for all the praise of the work of Your hands."]

אמנם האופנים וחיות הקדש שהם בעולמות שלמטה מבחי' כורסייא שאין שם גילוי אלקות בהשגה כ"כ הם ברעש גדול [ועמ"ש

However, the Ofanim and the holy Chayos, which are in the worlds below the level of the Throne, where there is not so much revelation of G-dliness in comprehension, are in great noise. [And see what is written

מזה בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאווה] ועד"מ הצעקה בחילא יתיר וזהו שהתקינו שתים לפנינו דהיינו קודם ק"ש אחד ואהבת להיות בבחי' רעש כו':

about this in Shir HaShirim, in the discourse beginning "I am black, yet comely."] And by way of analogy, it is the outcry "with greater strength." And this is why [the Sages] instituted "two [blessings] before it," that is, before the Shema, [its] "One" and "And you shall love," so as to be in the level of noise, etc.

8 ב והנה באתערותא דלתתא בחי' רעש נמשך מלמעלה שער ויש שער בשין ימין ויש שער בשמאל שער בימין היינו כמ"ש זה השער לה'.

2. Now, through the arousal from below, the level of noise (ra'ash), there is drawn from above שער: there is שער with a right-hand shin (sha'ar), and there is שער with a left-hand [shin] (se'ar). שער with the right [shin] is as it is written, "This is the gate (sha'ar) of Havayah."

ובשמאל הוא כמ"ש ושער רישי' כעמר נקא פי' עד"מ השערות שגידולי הוא מן המוח אבל הוא הארה חיצונית ממנו עד שבהחתך השערה ממנו אינו מרגיש במוח

And on the left it is as it is written, "And the hair (se'ar) of His head [was] like pure wool." The meaning: by way of analogy, the hairs, whose growth is from the brain, yet they are an external radiance from it, so much so that when a hair is cut from it, it is not felt in the brain.

וכך למעלה התורה נקראת בשם בחי' שערות כמ"ש קווצותיו תלתלים תילי תילים של הלכות כי אורייתא מחכמה נפקת והמשכה זו מענג העליון מקור כל התענוגים נק' שערה

So too above, the Torah is called by the name of the level of "hairs," as it is written, "His locks are curled (taltalim)": "mounds upon mounds (tilei tilim) of halachos." For "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," and this drawing-down from the supernal delight, the source of all delights, is called a "hair."

כי מקור התענוג הוא בחי' עצמותו ית' ואינו עד"מ התענוג שלמטה באדם שמתענג מאיזה דבר שמקבל ממנו התענוג ואפילו תענוג הנשמות בעוה"ב הרי הם נהנין ומקבלים הענג מזיו השכינה כו'

For the source of delight is the level of His essence, may He be blessed. It is not like the delight below in a person, who delights in some thing from which he receives the delight; and even the delight of the souls in the World to Come: they enjoy and receive the delight from the radiance of the Shechinah (Divine Presence), etc.

משא"כ בו ית' שאין לך דבר שחוץ ממנו והוא המדע כו' ובחי' התענוג שבו היינו בחי' עצמיות התענוג שהוא עצמו בחי' תענוג וזהו שנק' מקור התענוגים כי הוא מקור לכל בחי' התענוגי שלמטה.

This is not so with Him, may He be blessed, for there is nothing outside Him, and "He is the Knowledge," etc. And the delight that is in Him is the level of the very essence of delight, which is itself the level of delight. And this is why He is called the source of delights, for He is the source of all the levels of delight below.

9 ואמנם גילוי והמשכת התענוג משם הוא ע"י צמצום שמתצמצמי התענוג להיו' מאיר בחכמת התור' וזהו שנקרא בחי' שערות עד"מ בחי' צמצום חיות המוחין בשערה כו'.

However, the revelation and drawing-down of the delight from there is through tzimtzum (contraction): the delight contracts itself so as to shine in the wisdom of the Torah. And this is what is called the level of "hairs," by way of analogy, the level of the contraction of the life-force of the brain in a hair, etc.

וזהו ג"כ ענין תענוג הנשמות בג"ע שהוא ג"כ מהשגת התורה כו' כנודע שבג"ע התחתון הוא הלימוד פנימית של התורה הנגלית לנו וג"ע העליון רוא דרוזין כו' וכ"ז הוא בחי' שער רישי כו' וכנודע

And this is also the matter of the delight of the souls in Gan Eden, which is also from comprehending the Torah, etc., as is known: in the lower Gan Eden there is the study of the inner [meaning] of the Torah that is revealed to us, and in the upper Gan Eden, "the secret of secrets," etc. And all this is the level of "the hair of His head," etc., as is known.

אמנם המצות שהם יותר נעלות דהיינו שנמשכים מעצמיות התענוג שלמעלה מגילוי התענוג המתצמצם ע"י שערות ונמשך בחכמה וכמ"ש מרב כל פי' למעלה מתענוג האלקי

However, the mitzvos are more exalted: that is, they are drawn from the very essence of delight, which is above the revelation of delight that contracts itself through "hairs" and is drawn into Chochmah (wisdom). And as it is written, "more than the abundance of all": that is, above the G-dly delight

שהוא ג"ע העליון שהוא בחי' צמצום ביו"ד נברא העוה"ב כו' (ועמ"ש מזה בד"ה מנורת זהב כולה ובד"ה ואתה תצוה את בני ישראל)

which is the upper Gan Eden, which is the level of tzimtzum: "with the yud the World to Come was created," etc. (And see what is written about this in the discourse beginning "A menorah all of gold," and in the discourse beginning "And you shall command the children of Israel.")

ועליהם הוא שנאמר לכושי' כתלג חיור וכנודע שהמצות נקראים לכושים פי' עד"מ הלבוש שמעלים ומסתיר את האדם המלוכש בו כך שורש המצות הוא מבחי' מקור התענוגים שהוא בבחי' העלם ואינו מתגלה בבחי' חכמה והשגה כו'

And it is of them that it is said, "His garments [were] white as snow," as it is known that the mitzvos are called "garments." The meaning: by way of analogy, a garment, which hides and conceals the person clothed in it; so too the root of the mitzvos is from the level of the source of delights, which is in a state of concealment and is not revealed in the level of Chochmah and comprehension, etc.

אבל הוא נמשך ע"י מצות מעשיות כי תרי"ג מצות דאורייתא עם שבע מצות דרבנן עולה תר"ך והם תר"ך עמודי אור עד"מ העמוד שמחבר כו'

But it is drawn down through the practical mitzvos. For the 613 mitzvos of the Torah, with the seven rabbinic mitzvos, add up to 620, and they are the 620 pillars of light; by way of analogy, a pillar, which connects, etc.

והיינו משום דנעוץ סופן בתחלתן וע"י קיום המעשה יכולים להמשיך ממקור התענוגים שהוא מה שאינו מתגלה בחכמה.

And this is because "their end is wedged in their beginning," and through the fulfillment of the deed one can draw down from the source of delights, which is what is not revealed in Chochmah.

10 וזהו ענין הקרבנות שהקרבת בהמה גשמיות מכפר על חטא האדם דכתיב אדם ובהמה תושיע ה' וכתוב והם הביאו את קרבנם לפני ה'.

And this is the matter of the offerings: the offering of a physical animal atones for a person's sin, as it is written, "Man and beast You save, Havayah," and it is written, "and they brought their offering before Havayah."

כי חלק ה' עמו וכשפוגם וחוטא הוא פוגם בשם הוי' עצמו כי הוי' היינו שמהוה וע"י החטא הוא ממשיך חיות המהוה למקום שאינו ראוי והכפרה על זה הוא מבחי' לפני הוי'

For “Havayah’s portion is His people”; and when one blemishes and sins, he blemishes the Name Havayah itself. For Havayah means that He brings into being, and through the sin one draws the life-force that brings into being to a place that is not fit. And the atonement for this is from the level of “before Havayah,”

שהם י"ג מדות הרחמים נושא עון כו' וא"א להמשיך ולעזר רר מבחי' זו זולת ע"י הקרבת בהמה גשמיות דוקא משום דנעוץ סופן כו'

which are the Thirteen Attributes of Mercy, “bearing iniquity,” etc. And it is impossible to draw down and arouse from this level except through the offering of a physical animal specifically, because “their end is wedged,” etc.,

כידוע הכלל דכל הגבוה יותר בירידתו למטה הוא נשפל יותר וכמו כן הבהמה שהיא למטה נמוכה במדרגה מן האדם

as the rule is known: whatever is higher falls lower in its descent below. So too the animal, which is below, lower in level than man,

שהוא בחי' מדבר הוא הוראה על עוצם רוממות שרשה למעלה רק שנפלה למטה ע"י שבה"כ והיינו כי הבהמה היא למטה מן הדעת

who is the level of the speaking being: this indicates the great loftiness of its root above, only that it fell below through the shattering of the vessels. That is, the animal is below Daas (knowledge),

אבל שרשה הוא מלמעלה מן הדעת ועמ"ש מזה ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו'.

but its root is from above Daas. And see what is written about this on the verse “And Moshe spoke to the heads of the tribes,” etc.

11 ואמנם ע"י הקרבתה ע"ג המזבח הוא מעורר וממשיך מבחי' שלפני הוי' כו'.

However, through its being offered upon the altar, one arouses and draws down from the level that is “before Havayah,” etc.

וכמו כן במצות הצדקה כתיב והיה מעשה הצדקה שלום וענין השלום ידוע מענין עושה שלום במרומיו
בין שר של מים ובין שר של אש כו'

So too regarding the mitzvah of charity (tzedakah) it is written, "And the work of charity shall be peace." And the matter of peace is known from the matter of "He makes peace in His heights": between the prince of water and the prince of fire, etc.,

דהיינו ע"י גילוי ההארה שלמעלה מההשתלשלות וכמו כן כל משפיע ומקבל הם ב' הפכים וע"י הצדקה
עושה שלום וזהו בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה כו'

that is, through the revelation of the radiance that is above the chain of descending worlds (hishtal-shelus). So too, every giver and receiver are two opposites, and through charity one makes peace. And this is "in the household above and in the household below," etc.

והפ"י של לבושי כתלג חיור היינו עד"מ השלג שהוא מחלקי מקובצי ונקפים מעט מעט עד שנעשה רב
כו' כך בצדקה כתיב וילבש צדקה כו'

And the meaning of "His garments white as snow" is, by way of analogy, snow, which is made of particles gathered together and congealed little by little until it becomes a great [mass], etc. So too regarding charity it is written, "And He put on charity," etc.:

כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול וכן הוא בכל המצות מעשיות שמכמה ביחד נעשה לבוש א'
והוא עד"מ הלבוש שהוא מכמה חתיכות בגד:

"every single perutah (coin) adds up to a great sum." And so it is with all the practical mitzvos: from many together one garment is made; and it is, by way of analogy, like a garment that is made of many pieces of cloth.

12 ג והנה מצות ציצית היא שקולה כנגד כל המצות וכנודע ג"כ דציצית בגימ' ת"ר ועם ח' חוטין וה'
קשרים תרי"ג

3. Now, the mitzvah of tzitzis is equal to all the mitzvos; and as is also known, tzitzis has the numerical value of 600, and with the eight threads and five knots, 613.

והענין כי בציצית יש מבי בחי הנ"ל לבושי ושער רישי כי הטלית עצמו פריסא דמלכא הוא בחי לבושיה ובפ"ק דר"ה (ד"ז ע"ב)

The explanation is that in tzitzis there is [something] of both levels mentioned above, "His garments" and "the hair of His head." For the tallis itself, "the King's mantle," is the level of "His garments." And in the first chapter of Rosh HaShanah (folio 17b):

מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור כ' מהרש"א בח"א וז"ל ובספר ישן מחכמת המקובלים מצאתי וז"ל נתעטף הקב"ה באות'

"This teaches that the Holy One, blessed be He, wrapped Himself like a shliach tzibbur (prayer leader)." The Maharsha wrote in the Chiddushei Aggados, and these are his words: "And in an old book of the wisdom of the Kabbalists I found, and these are its words: 'The Holy One, blessed be He, wrapped Himself in that

טלית לבנה שנתעטף בברייתו של עולם שעליו נאמר עוטה אור כשלמה שמבהיק מסוף העולם ועד סופו כו' עכ"ל ועמ"ש בת"א בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות.

white tallis in which He wrapped Himself at the creation of the world, of which it is said, "He wraps Himself in light as in a garment," which shines from one end of the world to the other,' etc." End of his words. And see what is written in Torah Ohr, in the explanation of the verse "Let them bring royal apparel."

ועמ"ש מענין לבושיה כתלג בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר והציצית הם בחי שערות כי ל"ב חוטין הם ל"ב נתיבות החכמה פי' 13

And see what is written on the matter of "His garment as snow" in the explanation of the verse "For on this day He shall atone." And the tzitzis are the level of "hairs," for the thirty-two threads are the thirty-two paths of Chochmah (wisdom). The meaning:

עד"מ הנתיב שבהם עוברים ממקום למקום כך למעלה יש בחי נתיבות שבהם נמשכו שפע התענוג בחכמה והוא בחי שערות עליונות וכנ"ל בענין שער רישי כו'

by way of analogy, a path, on which one passes from place to place; so too above, there are levels of paths, through which the flow of delight is drawn into Chochmah. And this is the level of the super-nal "hairs," as mentioned above regarding "the hair of His head," etc.

וזהו שנאמר בציצית למען תזכרו ועשיתם פי' שתהיו בחי' דכר שהוא בחי' משפיע כי בלא זה הרי כניי
בחי' מקבל ואל אישך תשוקתך

And this is what is said regarding tzitzis, “So that you shall remember (tizkeru) and do”: that is, that you shall be the level of a male (dechar), which is the level of a giver. For without this, the Community of Israel is the level of a receiver: “and your desire shall be to your husband.”

אבל עי"ז תהיו בחינת דכר משפיע דהיינו שימשיכו אור א"ס ב"ה בתורה כמארז"ל על פסוק תורה צוה
לנו משה מורשה כו' אל תקרי מורשה אלא מאורסה שהתורה נק' כלה והעוסק בתורה נק' בעל תורה

But through this you shall be the level of a male who gives: that is, that they will draw the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the Torah, as our Sages, of blessed memory, said on the verse “Moshe commanded us the Torah, an inheritance (morashah),” etc.: “Do not read morashah (inheritance) but me'orasah (betrothed),” for the Torah is called a bride, and one who occupies himself with Torah is called a ba'al (husband, master) of Torah,

כמאמר הזהר מארי דאורייתא והיינוע"ד מ"ש במעיין החכמה דוד המלך ע"ה היה מחבר תורה
שלמעלה עם קוב"ה שהיה ממשיך השראת אור א"ס בחכמה וזהו פי' עוסק בתורה לשמה לשמה ממש
לשם התורה עצמה.

as the Zohar says, “masters of the Torah” (marei de'oraisa). And this is along the lines of what is written in Ma'ayan HaChochmah: King David, peace be upon him, would join the Torah above with the Holy One, blessed be He, for he would draw the indwelling of the Infinite Light into Chochmah. And this is the meaning of “one who occupies himself with Torah for its own sake (lishmah)”: lishmah literally, for the sake of the Torah itself.

14 והיינו ע"ד הנ"ל בענין רעש ושער שמבחי' רעש נעשה שער ויש שער בימין זה השער להוי' לכניסה
ויציאה שהמלך בעצמו יוצא ומתגלה ושער בשמאל שער רישי' כעמר כו'

And this is along the lines of what was mentioned above regarding ra'ash (noise) and שער: that from the level of ra'ash, שער is made. There is שער on the right, “This is the gate (sha'ar) of Havayah,” for entering and going out, that the King Himself goes out and is revealed; and שער on the left, “the hair (se'ar) of His head like wool,” etc.

והוא מ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני [ועמ"ש כפ' מקץ גבי ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל שמזוזה היא בחי' המצות והיא בימין]

And this is what is written, "His left hand is under my head, and his right hand embraces me." [And see what is written in Parshas Mikeitz concerning the matter of "the mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left": that the mezuzah is the level of the mitzvos, and it is on the right,

וזהו כענין שער בימין ונר חנוכה היא המשכת התורה והיא משמאל וזהו כענין ושער רישיה שהוא שער בשמאל וע' מ"ש בביאור ע"פ מארז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו'].

and this is like the matter of שער on the right; and the Chanukah lamp is the drawing-down of the Torah, and it is on the left, and this is like the matter of "and the hair of His head," which is שער on the left. And see what is written in the explanation on the saying of our Sages, of blessed memory, "When Israel put 'we will do' before 'we will hear,'" etc.]

15 ובתחלה אמר ולא תתורו כו' אשר אתם זונים כו' כי כל דבר שמשתוקק אליו הוא נק' בחי' נוק' ומקבל ואז נק' בחי' זונה דהיינו שיחפוף בתענוגים גשמיים

And at first it says, "And you shall not stray," etc., "after which you go astray (zonim)," etc. For [with] anything that one longs for, he is called the level of Nukva (the feminine) and a receiver; and then he is called the level of a zonah (harlot), that is, that he desires physical pleasures,

ואזי לא יוכל לקבל מתענוג העליון ומכ"ש שלא יוכל להיות בחי' דכר [ועמ"ש מזה בד"ה והיה לכם לציצית] משא"כ כאשר ולא תתורו וכו' אזי תזכרו ועשיתם כו' וד"ל.

and then he cannot receive from the supernal delight, and all the more so he cannot be the level of a male. [And see what is written about this in the discourse beginning "And it shall be for you as tzitzis." This is not so when "you shall not stray," etc.: then "you shall remember and do," etc. And this suffices for one who understands.

16 ועתה יובן ענין אני הוי' אלקיכם אני אותיות אי"ן והוא ע"ד מ"ש היש בה עץ אם אין [וע' בזהר שלח דקנ"ח ב' ובפ"י הרמ"ז שם] פ"י עץ הוא מלשון עצה והוא בכח"י חכמה שנק' עצה ותושיה

Now the matter of "I am Havayah your G-d" will be understood. Ani (אני, "I") has the letters of ayin (אין, "nothing"), and this is along the lines of what is written, "Is there a tree (etz) in it or not (ayin)?" [And see in the Zohar, Sh'lach, folio 158b, and in the commentary of the Ramaz there.] The meaning: etz ("tree") is from the term etzah ("counsel"), and it is in the level of Chochmah (wisdom), which is called "counsel and sound wisdom,"

כי העצה הוא התחכמות והשגות דבר מה ופ"י אם אין היינו בחי' האין שמשם תמצא בחי' החכמה והוא בחי' סתימו דכל סתימין ואינו בגדר תפיסא והשגה

for counsel is wise deliberation and the comprehension of some matter. And the meaning of "or not (im ayin)" is the level of ayin ("nothing"), from which the level of Chochmah is found; and it is the level of "the most hidden of all hidden things," and it is not within the bounds of grasp and comprehension.

ואמנם הוי' הוא בחי' השתלשלות יו"ד צמצום הי"א התפשטות כו' והיינו ע"י בחינת צמצומים כנודע ואעפ"כ אמר אני הוי' שבחי' אני הוא ממש בחי' הוי'

However, Havayah is the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus): the yud is contraction, the hei is expansion, etc.; that is, through the level of contractions, as is known. Nevertheless it says, "I am Havayah": that the level of Ani is truly the level of Havayah,

כי הצמצום וההסתר אינו אלא בערכינו שוכני מטה אבל אצלו ית' כולא חד ממש בלא פרודא וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים

for the contraction and the concealment are only relative to us, who dwell below; but with Him, may He be blessed, all is truly one, without separation. And this is "who brought you out of the land of Egypt,"

כי העוה"ז בכלל נק' מצרים ע"ש המצרים וגבולים שהוא מוגבל מן הארץ לרקיע ת"ק שנה וע"י היציאה ממצרים וגבולין הללו דהיינו כנ"ל בענין הרעש בחילא יתיר כו'

for this world in general is called Mitzrayim (Egypt) on account of the straits (meitzarim) and limits, for it is bounded: from the earth to the firmament is [a journey of] five hundred years. And through the going out from these straits and limits, that is, as mentioned above regarding the noise "with greater strength," etc.,

נמשך להיות לכם לאלקים אלקים הוא בחי' צמצום והוא המשכת התענוג בג"ע בבחי' שערות יושבין ונהנין כו' וזהו ענין כי אלקים קדושים הוא ובירושלמי רפ"ט דברכות דרכו בקדושה דברו בקדושה כו'

there is drawn down "to be your G-d (Elokim)." Elokim is the level of tzimtzum (contraction), and it is the drawing-down of delight in Gan Eden in the level of "hairs": "[they] sit and enjoy," etc. And this is the matter of "For He is a holy G-d (Elokim kedoshim)," and in the Jerusalem Talmud, at the beginning of the ninth chapter of Berachos: "His way is in holiness, His speech is in holiness," etc.:

היינו המשכות בחי' קדוש ממש רק שנמשך ע"י בחי' שערות וצמצוים כי קדוש בוא"ו זהו בחי' המשכת קדש על שיערה בחי' ו'

that is, drawings-forth of the level of "holy" itself, only that it is drawn through the level of "hairs" and contractions. For kadosh ("holy") with a vav is the level of the drawing of kodesh ("holiness") onto a hair, the level of the vav,

כמו קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו משא"כ קדש העליון עצמו זהו למעלה מבחי' שערות והמשכות ולכן נק' בחי' זו להיות לכם לאלקים.

as in "He shall be holy; he shall let the locks of the hair of his head grow." This is not so with the supernal kodesh itself: it is above the level of "hairs" and drawings-forth. And therefore this level is called "to be your G-d (Elokim)."

וזהו ענין אלקים חיים עיין מ"ש בסידור בד"ה אדני שפתי תפתח ועיין במא"א אות א' סעיף פ"ג.

And this is the matter of "the living G-d (Elokim chayim)": see what is written in the Siddur, in the discourse beginning "Ado-nai, open my lips," and see in Me'orei Or, letter alef, section 83.

גם ע"ד מ"ש עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו (וע' זח"א ד"ו סע"א וח"ג פנחס דרס"ז ב')

Also along the lines of what is written, "No eye has seen, Elokim, except You, what He will do for one who waits for Him" (and see the Zohar, Part I, folio 6, end of side a, and Part III, Pinchas, folio 267b);

והגם שבגמרא פירשו זה על זמן התחייה מ"מ יש לפרשו ג"כ על ג"ע עיין בפי' תרומה קמ"ב ב' ועמ"ש בד"ה

and although in the Gemara they explained this as referring to the time of the Resurrection, nevertheless it can also be explained as referring to Gan Eden; see in Parshas Terumah, [folio] 142b. And see what is written in the discourse beginning

כי כאשר השמים החדשים דלקמן ואח"כ אני הוי' אלקיכם פעם ב' היינו על גודל השכר לזמן התחי' שהוא בחי' גילוי עצמות התענוג שאינו בגדר צמצום והתחלקות בחי' קדש העליון ממש

"For as the new heavens," below. And afterwards, "I am Havayah your G-d" the second time refers to the greatness of the reward at the time of the Resurrection, which is the level of the revelation of the essence of delight, which is not within the bounds of contraction and division: the level of the supernal kodesh itself.

והוא כמ"ש לבושי כתלג חיור שהוא בחי' תענוג שלמעלה מהתענוג המתגלה בבחי' פנימי הנקרא שער רישי' והוא המתגלה לעתיד לבא והוא מתן שכרן של מצות כנ"ל.

And it is as it is written, "His garments white as snow," which is the level of a delight that is above the delight revealed in the level of the inner dimension (pnimiyus), which is called "the hair of His head." And it is this that will be revealed in the Time to Come, and it is the giving of the reward of the mitzvos, as mentioned above.

17 וז"ש רז"ל צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ענין העטרה הוא בחי' מקיף שלמעלה מן המוח

שבראש ומכש"כ מן השערות ועמ"ש במ"א ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו וז"ש אני הוי' נאמן לשלם שכר

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "The righteous sit with their crowns on their heads." The crown is the level of an encompassing [light] (makif), which is above the brain in the head, and all the more so above the hairs. And see what is written elsewhere on the verse "With the crown with which his mother crowned him." And this is [the meaning of] "I am Havayah, faithful to pay reward,"

כי תשלום שכר זה שהוא בחי' עצמיות התענוג הוא כעת למעלה מן ההשגה אלא רק בבחי' אמונה
for the payment of this reward, which is the level of the essence of delight, is at present above comprehension, and is only in the level of faith.

והנה לכך נאמר ב' פעמים אני שהם כנגד ב' בחי' הנ"ל לבושי ושער רישי' כו' במצות ציצית דייקא כי
בציצית יש ב' הבחי' כנ"ל.

Now, this is why "I" is said twice, corresponding to the two levels mentioned above, "His garments" and "the hair of His head," etc., in the mitzvah of tzitzis specifically, for in tzitzis there are both levels, as mentioned above.

18 וזהו הטעם שקבלת תענוג זה הוא דוקא ע"י תחיית המתים שהגוף דוקא יקום ויתענג כא' עם הנפש לפי
שהתענוג זה

And this is the reason that receiving this delight is specifically through the Resurrection of the Dead, when the body specifically will rise and delight together with the soul: because this delight,

שהוא מבחי' עצמיות התענוג שלמעלה מצמצום והתחלקות הוא נמשך ע"י מצות מעשיות משום דנעוץ
סופן כו'

which is from the level of the essence of delight that is above contraction and division, is drawn down through the practical mitzvos, because "their end is wedged," etc.

ע"כ התגלותו לעתיד הוא בגוף דייקא משא"כ תענוג שבג"ע השגת פנימית התענוג הוא הנשמות בלא גופים:

Therefore its revelation in the Time to Come is in the body specifically. This is not so with the delight in Gan Eden, the comprehension of the inner dimension of the delight: it is [for] the souls without bodies.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/shelach/14/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok